

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՇԻՐԱԿԻ Մ.ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Առարկա՝ ֆիզիկական կուլտուրա

Թեմա՝ «Ուսուցման ինտերակտիվ մեթոդների կիրառումը «Ֆիզիկական կուլտուրա» առարկայի դասավանդման ընթացքում»

Կատարող՝ _____ Զարարյան Արմեն

Ստորագրություն

անուն, ազգանուն, հայրանուն

Ղեկավար՝ _____ Ասյա Սիմոնյան, մ.գ.թ.

Ստորագրություն

անուն, ազգանուն, գիտ.կոչում, աստիճան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

| | |
|--|----|
| ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ | 3 |
| Գլուխ 1. ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԴԱՍԵՐԻՆ | 5 |
| 1.1 Դասավանդման մեթոդների կիրառումը ֆիզիկական կուլտուրա առարկայի ուսուցման գործընթացում | 5 |
| 1.2 Ընդհանուր մանկավարժական մեթոդներ..... | 6 |
| Գլուխ 2. ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԴԱՍԵՐԻՆ | 11 |
| 2.1 Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների ընդհանուր նկարագրությունը..... | 11 |
| 2.2. Ուսուցման ինտերակտիվ մեթոդները ֆիզիկական կուլտուրայի դասերի ընթացքում | 14 |
| 2.3 Մեթոդական առաջարկություններ ուսուցիչների համար..... | 17 |
| ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ | 19 |
| ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ | 20 |

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Թեմայի արդիականությունը: Արդի կրթության նպատակն է ձևավորել հայեցակարգ՝ սովորելու կարողություն, ձևավորել ստեղծագործ և ինքնիրացման կարողություններ ունեցող անհատ՝ պատրաստ իր ինքնագարգացմանը և ինքնակատարելագործմանը:

Ցանկացած «դաս» ունի հասարակության առջև դրված խնդիրների լուծման մեծ ներուժ, սակայն այդ խնդիրները լուծվում են մեծամասամբ այն միջոցներով, որոնք չեն կարող ապահովել ակնկալվող դրական արդյունքը: Ինչպես աշակերտների այնպես էլ ուսուցիչների համար դասը հետաքրքիր է այն ժամանակ, երբ այն ժամանակակից է տվյալ բառի ամենալայն իմաստով, մյուս կողմից ժամանակակից նշանակում է և ամբողջովին նոր և անցյալի հետ իր կապը չկորցնող, այսինքն ակտուալ, արդի: Այս առումով արդի [լատ. actualis – գործուն] նշանակում է կարևոր էական ներկա պահի համար, ինչպես նաև գործուն, ժամանակակից, ներկայում ապրող մարդու հետաքրքրությունների հետ անմիջական առնչություն ունեցող, գոյություն ունեցող առօրյա և գործունեության մեջ արտահայտվող: Ամենից զատ, եթե դասը ժամանակակից է, ապա իր էությամբ հիմքեր է դնում նաև անհատի ապագայի կերտման համար:

Ֆիզիկական կուլտուրա առարկայի նպատակը հանրակրթական դպրոցում բազմակողանի և ներդաշնակ զարգացած անհատ ձևավորելն է, որը ունակ է ակտիվորեն կիրառել ֆիզիկական կուլտուրայի արժեքները իր առողջության ամրապնդման և երկարատև պահպանման, աշխատանքային գործունեության օպտիմալացման և ակտիվ հանգստի կազմակերպման համար (Ղազարյան Ֆ.Գ., Ստեփանյան Ա.Գ., 2013,):

Թեմայի արդիականությունը պայմանավորված է ֆիզիկական կուլտուրայի անփոխարինելի դերով անձի կայացման մանկավարժական գործընթացում, ֆիզիկական կուլտուրան իր էությամբ դարերի խորքից եկող ուսուցման հին և նոր մեթոդների միջև կապ հաստատող օղակն է, որտեղ արտահայտվում են հասարակական պահանջմունքները և կարիքները:

Աշխատանքի նպատակն է ուսումնասիրել ֆիզիկական կուլտուրա առարկայի դասավանդման և ուսուցման ժամանակակից մեթոդները:

Աշխատանքի խնդիրներն են՝

1. ուսումնասիրել նորմատիվ փաստաթղթերը և հիմնախնդրի դրվածքը գիտամեթոդական գրականությունում,
2. ուսումնասիրել ֆիզիկակա կուլտուրա առարկայի դասավանդման և ուսումնառության ժամանակակից և ինտերակտիվ մեթոդները,
3. մշակել մեթոդական առաջարկություններ

Աշխատանքի մեթոդները: Առաջադրված խնդիրների լուծման համար կիրառվել են իրար հետ փոխկապակցված հետևյալ մեթոդները. վերլուծություն, ընդհանրացում, համեմատում, մանկավարժական և գիտա-մեթոդական տվյալների տեսական վերլուծություն, մասնագիտական գործունեության վերլուծություն:

Գլուխ 1. ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԴԱՍԵՐԻՆ

1.1 Դասավանդման մեթոդների կիրառումը ֆիզիկական կուլտուրա առարկայի ուսուցման գործընթացում

Կրթությունն իր մեջ ներառում է երեք կարևոր խնդիր. ինչ սովորեցնել (կրթության բովանդակություն), ինչի համար սովորեցնել (կրթության նպատակներ) և ինչպես սովորեցնել (ուսուցման մեթոդներ):

Ուսուցման մեթոդն ուսուցման այնպիսի ձև է, նպատակին հասնելու այնպիսի միջոց, որը կիրառվում է պարբերաբար և մեծ ազդեցություն է թողնում մանկավարժական աշխատանքի ամբողջական ուղղվածության վրա: Միննույն ժամանակ ուսուցման մեթոդը դասավանդողի և սովորողների հետևողական, փոխկապակցված գործողությունների համակարգ է, որն ապահովում է կրթության բովանդակության արդյունավետ յուրացումը:

Ուսումնական գործընթացի հաջող իրականացման համար, դասավանդողին անհրաժեշտ է տարբեր մեթոդների իմացություն: Բացի մեթոդների իմացությունից, չափազանց կարևոր է ուսուցման գործընթացում մեթոդների ճիշտ ընտրության և կիրառության կարողությունը:

Մեթոդների ընտրության և կիրառության կարողությունն իր հերթին պայմանավորված է մի շարք գործոններով.

- սովորողը պետք է հստակ իմանա՝ ինչ է անում և ինչու,
- սովորողը պետք է մշտապես տեղյակ լինի՝ ինչ է իրենից ակնկալվում,
- սովորողը պետք է վստահ լինի, որ դասավանդողը աջակցելու և օգնելու է,
- դասավանդողը պետք է կարողանա համադրել բազմազան մեթոդները նույնքան բազմազան արդյունքների հետ:

Հետևաբար ուսուցչի մասնագիտական կարողությունների կարևոր մասն են կազմում բազմազան մեթոդների իմացությունը, դրանք կիրառելու, համադրելու հմտությունը:

Որպեսզի պարապմունքների արդյունավետությունը բարձր լինի, առաջարկվում է կիրառել դասավանդման ինտերակտիվ մեթոդներ՝ «բումերանգ», «կլաստեր», «աբակուս», «սանդուղք», «6x6x6», «գիտեմ - ուզում եմ իմանալ - իմացա»: Նման դասերին ուսուցիչը կատարում է ոչ միայն դաստիարակի /ուսուցչի/ կամ վարողի պարտականությունը, այլ նաև ղեկավար է, քանի որ այս փուլում ուսուցիչը դասավանդում է, օգնում, խորհուրդ տալիս, ինչպես նաև փորձագետ է:

Ֆիզկուլտուրայի դասերի ամենատարածված մեթոդը խաղային տեխնոլոգիան է: Դասարանում անցկացվում են բացօթյա և սպորտային խաղեր: Խաղը դասարանում կամավոր շարժումների խթան է: Ամենակարևորը՝ խաղի մեջ հղկվում են շարժումների որոշակի տարրեր, որոնք հետո կարող են օգտագործվել սպորտում: Նաև դասերին կարող եք անցկացնել մինի-մրցումներ որոշակի մարզաձևերում:

Ամենակարևորը, հավատարիմ մնալով ֆիզիկական դաստիարակության ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ակտիվ մեթոդներին, մի մոռացեք, որ հիմնական արդյունքը պետք է լինի ուսանողների առողջության ամրապնդումը: Ուստի անհրաժեշտ է լայնորեն կիրառել առողջապահական գործողություններ՝ աշխատունակությունը պահպանելու և ուսանողների ֆունկցիոնալ հնարավորություններն ընդլայնելու համար:

1.2 Ընդհանուր մանկավարժական մեթոդներ

Պայմանականորեն ուսուցման մեթոդներն այսօր երկու խումբ են կազմում՝

- **ավանդական մեթոդներ,**
- **ժամանակակից մեթոդներ** /ինտերակտիվ, փոխներգործուն/:

Ավանդական են համարվում բացատրական, զննական այն մեթոդները, որոնց հիմքում ընկած է պատրաստի տեղեկատվության (գիտելիքի) պարզ փոխանցումը սովորողին և վերջինիս կողմից դրա պարզ վերարտադրումը (Ֆ.Գ. Ղազարյան, Ա.Գ. Ստեփանյան 2013):

Ժամանակակից մեթոդների հիմքում ընկած է սովորողի ինքնուրույն ուսումնական գործունեությունը, գիտելիքի ձեռքբերման գործընթացում նրա անմիջական, ակտիվ մասնակցությունը: Այս մեթոդները, որոնք ապահովում են ակտիվ միջավայր, ընդունված է անվանել փոխներգործուն մեթոդներ:

Դրանց առանձնահատկություններն են.

- սովորողն ուսումնական նյութը յուրացնում է ինչոր բան կատարելով, մասնակցելով որոշակի գործընթացի,
- սովորողն ապավինում է ոչ միայն իր հիշողությանը, որքան ինքնուրույն, ստեղծագործական մտածողությանը,
- սովորողի համար հնարավորություն է ստեղծվում ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային աշխատանքի համար,
- սովորողը ձեռք է բերում համագործակցային կարողություններ, սոցիալական փոխազդեցության, հաղորդակցական կարողություններ,
- սովորողը նյութի յուրացման ընթացքում հնարավորություն է ստանում ի մի բերել, ամփոփել, ակտիվացնել ու կիրառել սովորածը,
- ստեղծվում է ինքնակրթության միջավայր:

Սպորտային տեխնիկան դասավանդելիս ուսուցիչը օգտագործում է երեք հիմնական մեթոդ.

1. Բանավոր մեթոդ /խոսքային մեթոդ/ - երբ ուսուցիչը միայն բացատրում է, թե ինչ անել:
2. տեսողական մեթոդ / գննական մեթոդ/ - այստեղ ուսուցիչն ինքը ցույց է տալիս, թե ինչպես պետք է կատարել վարժությունը:
3. գործնական մեթոդ - ուսանողների կողմից գործողությունների կրկնություն:

Ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին կիրառվող խոսքային մեթոդներն են՝ բացատրումը, զրույցը, պատմումը, հրահանգը և ցուցում:

Բացատրման միջոցով սովորողները պատկերացում են կազմում և հասկանում ֆիզիկական վարժությունների ճիշտ կատարման մասին, սովորում են նոր հասկացություններ ու տերմիններ՝ հենացատկ, կախեր և հենումներ, պտտաձող, մարզախաղերի տեխնիկա, տակտիկա և այլն:

Ուսուցչի բացատրումը ֆիզիկական տարբեր վարժությունների, մարզախաղերի տարրերի, դրանց կանոնների վերաբերյալ պետք է լինի ճիշտ, հիմնավորված, հասկանալի, մատչելի և համառոտ:

Եթե բացատրվում է համեմատաբար բարդ վարժություն, ապա անհրաժեշտ է սովորողների ուշադրությունը կենտրոնացնել վարժության հիմնական տարրերի վրա:

Զբույցը կարող է կիրառվել դասի ցանկացած մասում և տարբեր նպատակներով՝ նոր գիտելիքների հաղորդում, ամրակայում, ամփոփում, տնային առաջադրանքների ստուգում, ինչպես նաև հարցուպատասխանի ձևով: Դասավանդողն օժանդակ հարցերի միջոցով պարզում է ուսումնական նյութի (վարժության կատարման տեխնիկայի, հերթականության, մարզախաղերի կանոնների) յուրացման աստիճանը:

Պատմումը կիրառվում է նոր վարժությունների, խաղերի, ինչպես նաև տեսական գիտելիքների հաղորդման ժամանակ: Պատմումը պետք է լինի հետաքրքիր, պատկերավոր և հուզական:

Հրահանգներն ու հրամաններն օգտագործվում են ֆիզիկական կուլտուրայի բոլոր գործնական դասերին: Բոլոր հրահանգները կապված են սովորողների կողմից կատարվելիք վարժությունների հետ և պետք է լինեն պարզ, հստակ ու հանգիստ:

Իսկ հրամանն ունի որոշակի ձև, սահմանված կարգ, որոնք հնարավորություն են տալիս դասավանդողին դասի ընթացքում ղեկավարել սովորողների գործողությունները, չափավորել բեռնվածությունը, հասնել անհրաժեշտ կարգապահության և այլն: Յուրաքանչյուր հրաման շարժողական գործողությունը սկսելու կամ դադարեցնելու ազդանշան է: Այն միաժամանակ որոշում է շարժման կատարման ձևը: Այսպես, կտրուկ հրամանը պահանջում է շարժման արագ և հստակ կատարում, իսկ երկարաձգվածը՝ դանդաղ, սահուն կատարում: Երբեմն կարելի է հրամանները փոխարինել երաժշտությամբ, սուլիչով, ծափով:

Ցուցումներն օգտագործվում են սովորողների կողմից կատարվող ֆիզիկական վարժությունների և խաղերի ընթացքում՝ դրանք ճիշտ կատարելու նպատակով: Ցուցումները կարող են վերաբերվել և՛ ամբողջ խմբին, և՛ առանձին սովորողի:

Օրինակ՝ <<Ծնկները չծալել>>, <<Բարձրանալ ոտնաթաթերին>>,

<<Քայլի՛ր գլուխը բարձր>>, <<Գնդակը վարի՛ր մեկ ձեռքով>> և այլն: Դասավանդողի կողմից տրվող ցուցումները պետք է լինեն հակիրճ, պահանջկոտ և ոգևորիչ:

1.3 Ֆիզիկական դաստիարակության գործնական մեթոդները

Տիզիկական կուլտուրայի դասերին կիրառվում են հետևյալ *Գործնական մեթոդները*:

Տրոնտալ կամ ճակատային մեթոդ- էությունն այն է, որ ամբողջ խմբին միաժամանակ կատարելու համար տրվում է մեկ ընդհանուր առաջադրանք: Ամբողջ խումբը ներգրավվում է ակտիվ շարժողական գործունեության մեջ, որի հետևանքով բարձրանում է դասի խտությունը: Այս մեթոդն օգտագործվում է հատկապես մարմնամարզական՝ շարային, ընդհանուր զարգացնող, պարային, ռիթմիկամարմնամարզական վարժություններ կատարելիս: Այդ մեթոդը օգտագործվում է նաև աթլետիկ վարժություններից հատկապես քայլքի, վազքի տարբեր ձևերի կատարման ժամանակ, ինչպես նաև դահուկային տեղաշարժերի ժամանակ:

Հոսքային կամ հարահոս մեթոդի- էությունն այն է, երբ վարժությունը կատարվում է հերթականությամբ, միմյանց հետևից, անընդմեջ հոսքով, այսինքն, երբ մի սովորող սկսում է վարժությունը, մյուսը պատրաստվում և անմիջապես ինքն է կատարում վարժությունը:

Այս մեթոդը կարելի է կիրառել մարմնամարզական վարժություններից՝ մարզանստարանի կամ մարզապատի վրա մագլցումների, պտտաձողի կամ գուգափայտի վրա կատարվող կախերի ու հենումների, հենացատկերի, ակրոբատիկական և հավասարակշռության վարժությունների կատարման դասերին:

Այս մեթոդը կիրառվում է նաև աթլետիկական ցատկերի (հեռացատկ, բարձրացատկ) ուսուցման և ամրապնդման դասերին: (Վ.Մ.Մամաջանյան, 2003)

Խմբային մեթոդն այն է, երբ խումբը բաժանվում է մի քանի խմբերի, իսկ խմբերը վարժություններ են կատարում առանձին գործիքների վրա կամ գործիքներով, ապա որոշակի ժամանակից հետո, հրահանգով փոխում են տեղերը: Այս մեթոդն օգտագործվում է հատկապես բասկետբոլ, ֆուտբոլ, վոլեյբոլ, հանդբոլ մարզախաղերի ուսուցման և ամրապնդման դասերին: (Սարգսյան Ս. Վ. 2004)

Հերթափոխային մեթոդն այն է, երբ խմբի սովորողները բաժանվում են մի քանի խմբերի, որոնք հերթականությամբ կատարում են հանձնարարված վարժություններ: Այս մեթոդը օգտագործվում է հատկապես մարմնամարզական վարժություններից՝ մագլցումների և ակրոբատիկական վարժությունների, աթլետիկական

վարժություններից՝ գնդակի և նռնակի նետումների, ինչպես նաև տարբեր մարզախաղերի կատարման ժամանակ:

Անհատական մեթոդն այն է, երբ սովորողին տրվում է անհատական առաջադրանք կատարելու: Այս մեթոդը հիմնականում օգտագործվում է բժշկական նախապատրաստական խմբում ընդգրկված սովորողին առանձին առաջադրանք հանձնարարելու, ինչպես նաև գնահատման նպատակով:

Գլուխ 2. ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՅԻ ԴԱՍԵՐԻՆ

2.1 Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների ընդհանուր նկարագրությունը

Ուսուցման ժամանակակից մեթոդները բազմաբնույթ են և բազմազան, այսպիսով ընդհանրացնենք և բնութագրենք ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին կիրառվող ուսուցման մեթոդները:

1. **Դասավանդման հաշվետվության մեթոդը** տեխնիկայի համակարգ է, որն ուսուցչին տալիս է փաստեր կամ եզրակացություններ՝ առանց բավարար բացատրության, ընդհանրացման և համակարգման:

2. **Դասավանդման կատարողական մեթոդը** սովորողի կրթական գործունեությունը բնութագրող տեխնիկայի համակցություն է, հիմնականում՝ ըստ մոդելի՝ օգտագործելով նախկինում ձեռք բերված հմտությունները: Այս մեթոդը ներառում է լսել ուսուցչի պատմությունը, անգիր անել ուսուցչի կողմից ներկայացված փաստերն ու եզրակացությունները՝ առանց քննադատական վերլուծության և մտորումների:

3. **Բացատրական մեթոդը** բաղկացած է տեխնիկայի համակարգից, ներառյալ ուսուցչի կողմից տվյալ գիտության փաստերի, դրանց նկարագրության և բացատրության հաշվետվությունները և ընդհանրացումները:

4. **Վերարտադրողական ուսուցման մեթոդ** - այնպիսի տեխնիկաների համակարգ, ինչպիսիք են լսելը և հասկանալը, ընկալումը, դիտարկումը, փաստերի համակարգումը, բնորոշ խնդիրների լուծումը, վերլուծությունը և այլն: Օգտագործվում է տեսական գիտելիքների յուրացումն ընկալելու, հմտություններն ու կարողությունները մշակելու, ուսումնական նյութը մտապահելու համար:

5. **Ուսուցողական ուսուցման մեթոդ**. Ուսուցիչը հրահանգում է ուսանողներին, թե ինչ անել և ցույց է տալիս, թե ինչպես դա անել: Օգտագործվում է ուսանողների գործնական գործունեությունը կազմակերպելու համար:

6. **Դասավանդման գործնական մեթոդը** որպես հիմնական գործունեություն ենթադրում է սովորողների գործնական և շարժողական հմտությունները: Այս մեթոդը տեխնիկայի համակցություն է. օբյեկտների արտադրության պրակտիկ

գործողությունների հատությունների մշակում կամ դրանց մշակում կատարելագործելու, փոփոխելու նպատակով. Տեխնիկական մոդելավորման և նախագծման, ռացիոնալացման և գյուտի հետ կապված գործունեություն:

7. **Դասավանդման բացատրական-մոտիվացիոն** մեթոդը իրենից ներկայացնում է աշակերտին որոնողական բնույթի ինքնուրույն գործողությունների բացատրելու և խրախուսելու մեթոդների համակցություն: Ուսումնական նյութը մասամբ բացատրվում է ուսուցչի կողմից, մասամբ տրվում է սովորողներին խնդրահարույց առաջադրանքների, հարցերի, առաջադրանքների, դերային խաղերի տեսքով՝ ինքնուրույն յուրացման համար՝ նոր գիտելիքների բացահայտմամբ:

8. **Դասավանդման մասնակի որոնման մեթոդը** ուսուցչի բացատրությունների ընկալման համադրություն է ուսանողի կողմից սեփական որոնման գործունեության հետ ճանաչողական գործընթացի բոլոր փուլերի անկախ անցում պահանջող աշխատանքի կատարման համար: Այստեղ ուսուցման գերակշռող մեթոդներն են ամենից հաճախ լսելն ու հասկանալը, փաստերի վերլուծությունը, համակարգվածությունը և խնդիրների լուծում գտնելը:

9. **Դասավանդման խթանիչ մեթոդը** ուսուցչի գործունեությունն է, որը խրախուսում է աշակերտի ակտիվ մտավոր գործունեությունը:

10. **Ուսուցման որոնման մեթոդը** ներկայացնում է մտավոր գործողություններ՝ խնդիրը ձևակերպելու և դրա լուծման ճանապարհ գտնելու համար:

Այսպիսով, ֆիզկուլտուրայի ուսուցչին լայն հնարավորություն է տրվում կիրառելու հետևյալ մեթոդները տարբեր ձևերով՝ բառի օգտագործման մեթոդներ՝ հաշվում, հրաման, նկարագրություն, բացատրություն, ցուցում, վերլուծություն, զրույց, պատմություն; Ջննական մեթոդներ - ցուցադրում, պաստառների, դիագրամների, գծագրերի, ձայնային ազդանշանների ցուցադրում և այլն; Գործնական մեթոդներ - խիստ կանոնակարգված վարժություն, մաս-մաս ուսուցում, ընդհանուր առմամբ, մասամբ կարգավորվող վարժություն, մրցակցային խաղի մեթոդ, որը թույլ է տալիս հեշտությամբ կատարել ֆիզիկապես ամենադժվար վարժությունները, կարծես խաղալով և մրցելով, դրանով իսկ հաղթահարելով դասերի միապաղաղությունը, ներկայությունը, որոնցից ֆիզիկական դաստիարակությունը ձանձրալի և միապաղաղ է դարձնում: Միասին այն բազմաշերտ է և ապացուցված միջոց է՝ ակտիվացնելու

ուսանողների շարժողական գործունեությունը ֆիզկուլտուրայի դասին, (վերապատրաստման դասընթացներ)՝ կապելով սովորողների հույզերը դասի հետ:

Այս մեթոդի կարևոր առավելությունը նաև այն ուսումնական պլանի բոլոր տեսակների մեջ ներդնելու և ֆիզիկական պատրաստվածության ոչ խաղային տեսակների մեջ հավասար հաջողությամբ կիրառելու հնարավորությունն է: Ֆիզիկական դաստիարակության ուսումնական գործընթացում մրցակցային խաղի մեթոդի կիրառումը թույլ է տալիս ինձ նույն գնով և ժամանակով հասնել սովորողների ֆիզիկական զարգացման և պատրաստման ավելի բարձր տեմպերի համեմատ սովորական մեթոդների հետ, և դասերն իրենք ավելի հետաքրքիր դարձնել:

Մրցակցային-խաղի մեթոդը սովորելու պարտադրանքը բացառող մեթոդ է, որտեղ ուսուցումը տեղի է ունենում խաղի և մրցակցության միջոցով:

Դա ուրախություն է առաջացնում երեխաների մոտ, նպաստում է դեպի առաջ ուսման շարժմանը. ապահովում է կամային որակների աստիճանական զարգացումը, անձնական պատասխանատվությունը, դժվարությունները հաղթահարելու ունակության նկատմամբ հավատը: «Տխրահոչակ» երեխաների համար առաջադրանքը տալիս էմ ավելի հեշտ, ինչը թույլ է տալիս աշակերտին հետևողականորեն առաջադիմել ուսման մեջ, աշխատել յուրացված նյութի քանակի ավելացմամբ: Այս մեթոդի վերահսկման ձևը ակադեմիական առաջադիմության նոր մոտեցում է (դասում գնահատում էմ երեխայի շարժիչ գործունեությունը): Այս մեթոդը կենտրոնացած է առանց հարկադրանքի սովորելու վրա, ինչը կարևոր էմ համարում ուսանողների ֆիզիկական դաստիարակության գործում: Նրա բնորոշ առանձնահատկությունը երկու հակառակորդ կողմերի մրցակցային-խաղային գործունեության պարտադիր առկայությունն է, ինչը երեխաներից պահանջում է առավելագույն հոգեբանական և ֆիզիկական ջանքեր ցուցաբերել:

Երբեմն երեխան պետք է հաղթի ինքն իրեն, այսինքն. ցույց տալ այն լավագույն ֆիզիկական և մտավոր հասկությունները, որոնք նա չի կասկածում կամ ամաչում է դրսից դրսևորել: Այս մեթոդը, իմ կարծիքով, օգնում է երեխային լիովին բացվել:

2.2. Ուսուցման ինտերակտիվ մեթոդները ֆիզիկական կուլտուրայի դասերի ընթացքում

Ինտերակտիվ կամ ակտիվ ուսուցման մեթոդներ - մեթոդներ, որոնք խթանում են ուսանողների ճանաչողական գործունեությունը. դրանք հիմնված են հիմնականում երկխոսության վրա, որը ենթադրում է կարծիքների ազատ փոխանակում որոշակի խնդրի լուծման ուղիների վերաբերյալ, և բնութագրվում են ուսանողների ակտիվության բարձր մակարդակով (Романова Е.В., Лопатина О.А., Дугнист П.Я., 2019):

Օրինակ՝ բուհերի ուսումնական գործընթացում դասավանդման ակտիվ մեթոդների ներդրման մեթոդական հիմքը այնպիսի տեսական գաղափարներն ու մոտեցումներն են, ինչպիսին է անհատական-գործունեության մոտեցումը, որտեղ անձը դիտարկվում է որպես գործունեության առարկա (Зулфикоров, Ж. Б. 2018):

Ակտիվ ուսուցման մեթոդների կիրառման գործընթացում հաջողությամբ ձևավորվում են անհատականության այնպիսի գծեր և որակներ, ինչպիսիք են սոցիալական հարմարվողականությունը. հաղորդակցական իրավասություն; խմբի գործունեության համար պատասխանատվություն ստանձնելու պատրաստակամություն. գաղափարներ, նախագծեր առաջ քաշելու և ձևակերպելու ունակություն. ճիշտ և ոչ ստանդարտ որոշումներ կայացնելու պատրաստակամություն. սխալներից խուսափելու և դրանց կրկնությունից խուսափելու ունակություն. արտահայտել մտքերը հստակ, գրագետ և համոզիչ. ձեռնարկված գործողությունների հետևանքները կանխատեսելու ունակություն. անձնական ժամանակն ու գործունեությունը արդյունավետ կազմակերպելու ունակություն:

Ակտիվ ուսուցման մեթոդների առանձնահատկությունը, առաջին հերթին, կայանում է ուսումնական գործընթացում ուսանողների ներգրավվածության բարձր աստիճանի, ինչպես նաև ուսումնասիրվող նյութի յուրացման հաջողության և ամբողջականության փուլային գնահատման նախադրյալների առկայության մեջ. երկրորդ, դասերի ստեղծագործական բնույթով, ընդգծված ուշադրության կենտրոնում մասնագիտական, ինտելեկտուալ, վարքային հմտությունների և կարողությունների զարգացման կամ ձեռքբերման վրա. երրորդ՝ ուսումնական գործընթացում սուբյեկտիվ

դիրքի հասնելու ոչ սովորական ներուժի մեջ (Кутепов М. М., Булаева М. Н., Максимова К.А. 2019):

Ուսուցչի խնդիրն է ուսուցման ակտիվ մեթոդների իրականացման ընթացքում յուրացնել աշակերտների ուսումնական գործունեության համար անհրաժեշտ գիտելիքները, հմտությունները, զարգացնել ստեղծագործական և հաղորդակցական հմտությունները (Родькин Д.А, Колпакова Е. М.,2012)

Ակտիվ ուսուցման մեթոդներն ունեն հետևյալ հատկանիշները.

1. Անցկացվում է իրականին հնարավորինս մոտ իրավիճակներում, որը ծանոթացնում է սովորած նյութին գործունեության նպատակին:

2. Կատարվում է ոչ միայն տեղեկատվության հաղորդակցում, այլև ձեռք բերված գիտելիքների գործնական օգտագործման հմտությունների ուսուցում:

3. Կոլեկտիվ ստեղծագործական աշխատանքի էմոցիոնալ հազեցած գործընթացում գեներացվում է նոր, որակապես տարբեր վերաբերմունք ուսուցման նկատմամբ:

4. Բնորոշվում է մոտիվացիայի և հուզականության բարձր մակարդակով, առանց որի անհնար է գիտելիքներ ձեռք բերել և համախմբել հմտությունները:

5. Ձևավորել իրենց գործունեության համար կոլեկտիվ պատասխանատվության զգացում և ուսումնական գործընթացում հեղինակային դիրք գրավելու ցանկություն:

6. Պայմաններ են ստեղծվում ինքնազարգացման և ինքնիրացման համար:

7. Ուսուցիչը հանդես է գալիս որպես խորհրդատու, իսկ պարապմունքների մասնակիցներն ազատ են և կախված չեն նրանից:

8. Ապահովել ուսումնական գործընթացի մասնակիցների փոխազդեցության անմիջական եւ հետադարձ կապերի ստեղծումը:

Ինտերակտիվ մեթոդները ակտիվ մեթոդների մի մասն են:

Ուսուցման *ինտերակտիվ* մեթոդները ներառում են կյանքի իրավիճակների մոդելավորում, կրթական առաջադրանքների և խնդիրների համատեղ լուծում, բացառում ուսումնական գործընթացի որևէ առարկայի կամ որևէ գաղափարի տարածվածությունը: Ուսանողը դառնում է կրթական փոխազդեցության ակտիվ սուբյեկտ.

Ինտերակտիվ ուսուցումը ուսուցումն է համագործակցության միջոցով և դրա միջոցով: Ուսումնական գործընթացի բոլոր առարկաները փոխազդեցության մեջ են միմյանց հետ, տեղեկատվության փոխանակում, խնդիրների լուծման համատեղ մշակում, իրավիճակների մոդելավորում: Ավելին, դրա համար կարևոր է ստեղծել բարի կամքի և փոխադարձ աջակցության մթնոլորտ, որը թույլ է տալիս ոչ միայն ստանալ նոր գիտելիքներ, այլև զարգացնել ինքնին ճանաչողական գործունեությունը:

Ինտերակտիվ ուսուցումը համապատասխանում է աշակերտակենտրոն մոտեցմանը, քանի որ այն ապահովվում է համատեղ կրթության, համագործակցության միջոցով ուսուցման միջոցով, երբ և՛ աշակերտը, և՛ ուսուցիչը հանդես են գալիս որպես ուսումնական գործընթացի սուբյեկտներ:

Ակտիվ ուսուցման մեթոդները ուսանողներին ուղղորդում են զարգացնել ինքնուրույն մտածողություն և ոչ ստանդարտ մասնագիտական առաջադրանքներ զրազետ լուծելու կարողություն, ներգրավել նրանց խնդիրների լուծմանը, գիտելիքների ընդլայնման և խորացմանը և միաժամանակ զարգացնել գործնական հմտությունները և մտածելու, արտացոլելու, ըմբռնելու իրենց գործողությունները:

Ակտիվ ուսուցման մոդելը միջանկյալ դիրք է զբաղեցնում կատարողականից (պասիվ) ինտերակտիվ գործունեության անցման ժամանակ: Ուսուցման այս մեթոդները ներառում են ուսանողների ճանաչողական գործունեության և անկախության խթանում: Ուսումնական գործընթացի նման կազմակերպմամբ աշակերտը հանդես է գալիս որպես ուսուցման սուբյեկտ՝ որպես գործունեության և ինքնուրույնության կրող: Աշակերտի ճանաչողական գործունեությունն ուղղված է իրեն և ուսուցչին, այլ ոչ թե ուսումնական գործընթացի մյուս մասնակիցներին: Ակտիվ ուսուցման անբաժանելի մասն է ինտերակտիվը:

Այսպիսով, ինտերակտիվ ուսուցման մոդելն է՝ ստեղծել բարենպաստ պայմաններ սովորողների ակտիվ ճանաչողական գործունեության, կրթական գործընթացի բոլոր մասնակիցների միջև համագործակցության համար: Դասավանդման այս մեթոդի տարբերակիչ առանձնահատկությունն ուսանողների փոխազդեցությունն է, որում առկա է խնդիրների համատեղ լուծում՝ հիմնված հանգամանքների վերլուծության վրա:

2.3 Մեթոդական առաջարկություններ ուսուցիչների համար

Կրթության տարբեր ձևերի նկարագրությունը կարելի է երկար շարունակել, այն թույլ է տալիս պատշաճ մեթոդական և կազմակերպչական պատրաստվածությամբ ապահովել աշակերտի ակտիվության բարձր մակարդակ դասարանում:

Կրթական նոր տեխնոլոգիաներ կիրառելիս կարևոր է պահպանել մի շարք հիմնարար ուղեցույցներ.

- ուսուցչի և ուսանողների համատեղ գործունեության սկզբունքը.
- վերապատրաստման խնդրահարույց բովանդակություն;
- ուսուցման նպատակներին և խնդիրներին համապատասխանության սկզբունքը.
- ուսումնական գործընթացի կոլեկտիվ բնույթը.
- երկխոսության (բազմ երկխոսության) հաղորդակցության սկզբունքը.
- համապատասխանություն կրթական հնարավորություններին և ուսանողների պատրաստվածության մակարդակին.
- առկա պայմաններին և հատկացված ուսուցման ժամանակին համապատասխանելը.
- դասերի անկանխատեսելիության և ճկունության սկզբունքը և այլն:

Ընդհանուր առմամբ, ակտիվ դասավանդման մեթոդները բնութագրվում են նրանով, որ դրանցում ձևականությունը փոխարինվում է հուզականությամբ և ցուցադրականությամբ. դրանք հազեցած են տեղեկատվությամբ; բնութագրվում են արդյունավետության բարձր մակարդակով՝ մարդկանց հետ հաջող շփվելու և մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ գործնական հմտությունների ձևավորման գործում:

Ուսուցման ինտերակտիվ մեթոդների կիրառումը պետք է հիմնված լինի ուսանողների սեփական փորձի վրա, նրանց անմիջական փոխազդեցությունը յուրացված մասնագիտական փորձի ոլորտի հետ, ինչպես նաև ունենա ուսումնական գործընթացի սովորականից տարբեր տրամաբանություն՝ ոչ թե տեսությունից մինչև պրակտիկա: , բայց նոր փորձի ձևավորումից մինչև դրա տեսական ըմբռնումը:

Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների կիրառումը պետք է տարանջատվի երկու կրթաբլոկի, տեսական գիտելիքների ուսուցում, որտեղ լիրաժեք կիրառություն են

ստանում ժամանակակից հայտնի մեթոդները, և երկրորդ՝ գործնական կարողությունների հմտությունների ուսուցումը, որտեղ ժամանակակից մոտեցումները պետք է համադրվեն ֆիզիկական դաստիարակության ուսուցման յուրահատուկ կամ գործնական մեթոդների հետ: Այսպիսի մոտեցումը մի կողմից պարտադրվում է առարկայի բովանդակությամբ, մյուս կողմից ֆիզիկական կուլտուրան ունի լայն հնարավորություններ կիրառելու նորագույն մոտեցումներ, հատակապես այստեղ օգնում են խաղային և մրցակացկան մեթոդների համադրումը այլ մեթոդների հետ:

Ուսուցիչը դասի նյութը պլանավորելիս պետք է դրսևորի ստեղծագործական մոտեցումներ, ներառի աշակերտներին զարգացնող հանձնարարականներ, որոնք թույլ են տալիս ինքնուրույնության հմտություններ ձևավորել:

Ֆիզիկական կուլտուրայի դասի ընթացքում ուսուցչի և աշակերտների համագործակցությունը լավագույն պայմաններ է ստեղծում ֆիզիկական դաստիարակության գործընթացի համար: Համագործակցային մեթոդների կիրառումը պետք է զուգակցվի շարժողական ընդունակությունների մշակման մեթոդների հետ, հաշվի առնելով դասի նյութը և առանձնացնել դրան համապատասխան շարժողական ընդունակությունները՝ երեխաների անհատական առանձնահատկությունների հաշվառմամբ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսպիսով «Ֆիզիկական կուլտուրա առարկայի դասավանդման և ուսուցման ժամանակակից մեթոդները» թեմայի շրջանակում կատարված ուսումնասիրությունների, տեսական վերլուծությունների ամփոփման արդյունքում հանգել ենք հետևյալ եզրակացություններին՝

1. Ֆիզիկական կուլտուրա առարկան իր բոլոր բաղադրիչներով կարող է ապահովել հանրակրթական դպրոցի աշակերտների բազմակողմանի և ներդաշնակ զարգացումը և նախատեսված կրթական վերջնարդյունքները, որոնք մեծ հաշվով ամբողջանում են առողջ սերնդի դաստիարակման գաղափարում: Միննույն ժամանակ այս գործընթացի լիարժեք ապահովումը լիովին կախված է իրականացնողից՝ ուսուցչից և նրա կողմից կիրառվող ժամանակին համահունչ միջոցների և մեթոդների արդյունավետությունից:
2. Ուսուցման ինտերակտիվ մեթոդների կիրառումը հիմնված է աշակերտների մոտ ձևավորված սեփական փորձի վրա, նրանց անմիջական փոխգործունեության միջոցով, ինչպես նաև ունի սովորականից տարբեր ուսումնական գործընթացի տրամաբանություն՝ ոչ թե տեսությունից մինչև պրակտիկա, այլ նոր փորձի ձևավորումից մինչև դրա տեսական ըմբռնումը:
3. Այսպիսով, ֆիզիկական կուլտուրայի դասերի ակտիվ/ինտերակտիվ ուսուցման մոդելն է՝ ստեղծել բարենպաստ պայմաններ սովորողների ակտիվ ճանաչողական գործունեության, կրթական գործընթացի բոլոր մասնակիցների միջև համագործակցության համար: Դասավանդման այս մեթոդի տարբերակիչ առանձնահատկությունն աշակերտների փոխազդեցությունն է, որում առկա է խնդիրների համատեղ լուծում՝ հիմնված հանգամանքների վերլուծության վրա:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ղազարյան Ֆ.Գ., Ստեփանյան Ա.Գ. Ֆիզիկական դաստիարակության տեսություն մեթոդիկա Ուսումնական ձեռնարկ Եր.: Հեղ.հրատ., 2013, էջ. 92-112
2. Սարգսյան Ս. Վ. Դպրոցականների շարժողական ընդունակությունների մշակման տարբեր մեթոդների արդյունավետության հիմնավորումը: Ատենախոսության սեղմագիր Երևան-2004, 23 էջ
3. Հակոբյան Ե.Ս., Բարբարյան Մ.Ս.- Դպրոցականների ֆիզիկական դաստիարակության մեթոդիկա: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ , Եր. 2011, 116 էջ
4. Մամաջանյան Վ.Ս., Աթլետիկա, Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2003 թ. 187էջ
5. ՀՀ օրենքը կրթության մասին [ընդունված 1999թ]
6. Ашмарин Б.А., Виноградов Ю.А., Вяткина З.Н. и др. Теория и методики физического воспитания / Под ред. Б.А. Ашмарина. — М.: Просвещение, 1990. — 287 с.
7. Зулфикоров, Ж. Б. Современные методы обучения на уроках физической культуры / Ж. Б. Зулфикоров. — Текст: непосредственный // Молодой ученый. — 2018. — № 7 (193). — С. 173-175. — URL: <https://moluch.ru/archive/193/48382/> (дата обращения: 15.04.2022).
8. Иваницкий В.Н., Петухов Н.А., Бельц В.Э., Харлапов С.Н., Ермакова Н.С.: Социально-педагогические аспекты физической культуры /учебное пособие. – Томск: Изд-во Том. гос.архит.-строит. ун-та, 2016. –120с.
9. Кутепов М. М., Булаева М. Н., Максимова К.А. "Современные методы подготовки бакалавров по физической культуре" Азимут научных исследований: педагогика и психология, vol. 8, no. 3 (28), 2019, С. 141-144.
10. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Л. И. Лубышева. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Издательский центр «Академия», 2010. — 272 с.

11. Смирнова Ж.В., Краси́кова О.Г. Современные средства и технологии оценивания результатов обучения // Вестник Мининского университета. 2018. Т. 6, №3. С.9.
12. Родькин Д.А, Колпакова Е. М. Инновационные технологии физического воспитания и спортивной подготовки, М.,2012 [<https://docplayer.com/38934195-Innovacionnye-tehnologii-fizicheskogo-vozpitanija-i-sportivnoy-trenirovki-innovative-technologies-of-physical-education-and-sports-training.html>]
13. Романова Е.В., Лопатина О.А., Дугнист П.Я. Активные методы обучения на занятиях по «Физической культуре и спорту» [Электронный ресурс]: учебно-метод. пособие / АлтГУ; сост.: Е.В. Романова, О.А. Лопатина, П.Я. Дугнист. – Барнаул: 2019. - 82 стр.
14. <https://nsportal.ru/shkola/raznoe/library/2020/11/09/ispolzovanie-razlichnyh-metodov-obucheniya-na-urokah-fizkultury>
15. <https://www.fizkulturaisport.ru/fizvozpitanie/teoriya/274-metody-fizicheskogo-vozpitanija.html?showall=1>